

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Кж-10-000 042
Бања Лука, 16.3.2010. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у Посебном вијећу за организовани и најтеже облике привредног криминала које чине судија мр Вељко Икановић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Реџиб Бегвић, као чланови вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог С. К., због кривичног дјела организовани криминал из члана 383. а) став 3. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 49/03, 108/04, 37/06 и 70/06), у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. и кривичног дјела недозвољена трговина из члана 281. став 3. у вези са ставовима 2. и 1. истог законског прописа и оптуженог М. М., због кривичног дјела организовани криминал из члана 383. а) став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. и кривичним дјелом недозвољена трговина из члана 281. став 3. у вези са ставом 2. и 1. истог законског прописа, одлучујући о жалбама Окружног тужилаштва Бања Лука Посебног тужилаштва за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала - Специјално тужилаштво и бранилаца оптужених изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 011-0-К-09-000 006-п од 10.11.2009. године на сједници вијећа која је одржана дана 16.3.2010. године, на чијем јавном дијелу су присуствовали специјални тужилац Махмут Шврака, оптужени С. К. и М. М. и њихови браниоци Ф. Б., адвокат из Т. и Н. Р., адвокат из Г. донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се као неосноване жалбе Посебног тужилаштва за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала - Специјално тужилаштво и жалба браниоца оптуженог М. М., а дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог С. К. преиначава се у одлуци о казни пресуда Окружног суда у Бањој Луци - Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 011-0-К-09-000 006-п од 10.11.2009. године, тако што се оптужени С. К. за кривично дјело организовани криминал из члана 383. а) став 2. Кривичног закона Републике Српске, у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, за које је том пресудом оглашен кривим, осуђује на казну затвора у трајању од 5 (пет) година у коју казну му се по одредби члана 44. став 1. истог закона урачунава вријеме проведено у притвору почев од 4.2.2009. године па надаље, док се у преосталом непреиначеном дијелу ова пресуда потврђује.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци - Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 011-0-К-09-000 006-п од 10.11.2009. године (побијана пресуда) оглашени су кривим оптужени С. К. због кривичног дјела организовани криминал из члана 383. а) став 2. Кривичног закона Републике Српске, у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, а оптужени М. М. за помагање у извршењу кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. и са одредбом члана 25. Кривичног закона Републике Српске, чињенично описаних побијаном пресудом. Оптужени С. К. је овом пресудом осуђен на казну затвора у трајању од 7 (седам) година, у коју казну му се на основу одредбе члана 44. став 1. Кривичног закона Републике Српске урачунава вријеме проведено у притвору почев од 4.2.2009. године па надаље. Истом пресудом оптуженом М. М. изречена је условна осуда којом му суд утврђује казну затвора у трајању од 1 (једне) године и истовремено одређује да се ова казна неће извршити, уколико оптужени М. у року од 2 (двје) године не почини неко ново кривично дјело. На основу одредбе члана 44. Кривичног закона Републике Српске оптуженом М. М. се у изречену казну затвора урачунава вријеме проведено у притвору и то почев од 4.2.2009. године па до 10.11.2009. године. На основу одредбе члана 94. став 2. Кривичног закона Републике Српске од оптуженог С. К. одузета је имовинска корист у износу од 3.000 Еура и 280,00 КМ. На основу одредбе члана 62. и члана 399. став 6. Кривичног закона Републике Српске суд је изрекао мјеру безбједности којом је одузео 16,5 килограма експозива „ТНТ“. Оптужени су обавезани да солидарно плате трошкове кривичног поступка у износу од 4.084,00 КМ, те судски паушал у износу од по 300,00 КМ, те је оптужени С. К. обавезан да плати трошкове поступка који се односе на име награде и нужних издатака браниоца по службеној дужности Ф. Б., адвоката из Т. у износу од 14.388,75 КМ, све у року од 30 дана по правоснажности побијане пресуде под пријетњом принудног извршења, сходно одредбама члана 99. став 1. у вези са чланом 96. Закона о кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број: 50/03, 111/04, 115/04, 29/07, 68/07 и 119/08, 55/09, 80/09, 88/09 и 92/09).

Против побијане пресуде жалбе су благовремено изјавили Специјални тужилац при Окружном тужилаштву Бања Лука - Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала (у даљем тексту Специјални тужилац) и браниоци оптужених.

Специјални тужилац жалбу је изјавио због повреде Кривичног закона, због погрешно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о кривичној санкцији са приједлогом да се побијана пресуду преиначи, тако што ће се донијети пресуда којом се оптужени С. К. оглашава кривим за кривично дјело организовани криминал из члана 383. а) став 3., у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. и кривичним дјелом недозвољена трговина из члана 381. став 3. у вези са ставом 2. и 1. све прописано Кривичним законом Републике Српске, те да му се изрекне казна затвора у границама прописаним за то кривично дјело, а да се оптужени М. М. огласи кривим за кривично дјело

организовани криминал из члана 383. а) став 2., у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. и кривичним дјелом недозвољена трговина из члана 381. став 3. у вези са ставом 2. и 1. све прописано Кривичним законом Републике Српске, те да му се изрекне казна затвора у границама прописаним за то кривично дјело. Истовремено, опреза ради, специјални тужилац предлаже да суд, уколико не уважи жалбене основе из члана 310. тачка б) и в), првостепену пресуду преиначи тако што ће оптуженом С. К., изрећи казну затвора у дужем временском трајању, у границама казне прописане за кривично дјело за које је оглашен кривим, а оптуженом М. М. да изрекне безусловну казну затвора у границама прописаним за кривично дјело за које је оглашен кривим.

Бранилац оптуженог С. К., Ф. Б., адвокат из Т., жалбу је изјавио због битних повреда одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због одлуке о казни и због одлуке о трошковима поступка, са приједлогом да се побијана пресуда укине и одржи претрес пред Врховним судом.

Бранилац оптуженог М. М., Н. Р., адвокат из Г. жалбу је изјавио због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због погрешне примјене материјалног права и због кривичне санкције и због одлуке о трошковима поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће оптужени М. М. бити ослобођен од оптужбе.

Одговори на жалбе нису поднесени.

На сједници вијећа специјални тужилац и браниоци оптужених су изнијели поднесене жалбе, те предложили да се жалбе супротне стране одбију као неосноване. Присутни оптужени су подржали жалбе које су изјавили и изнијели њихови браниоци.

Испитујући побијану пресуду на основу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку-пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број 100/09), у оном дијелу у којем се жалбама побија, овај суд је одлучио као у изреци из следећих разлога:

Жалба специјалног тужиоца и жалба браниоца оптуженог С. К., са супротстваљених стајалишта, покушавају да доведу у питање закључке првостепеног суда у погледу, организационе структуре и хијерархије предметног злочиначког удружења, при томе обе жалбе дају аргументе који по оцјени овога суда нису увјерљиви.

Одредбом члана 147. став 13. Кривичног закона Републике Српске злочиначка организација је дефинисана као удружење од најмање три лица чији чланови су се удружили ради вршења кривичних дјела. Злочиначку организацију одликује висок степен повезаности чланова, унутрашња организација на основу односа хијерархије и дисциплине, те подјеле рада.

Првостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао цјеловите и исцрпне разлоге за закључак да оптужени С. К. није имао водећу улогу у злочиначкој организацији, коју су поред њега чинили још Р. Л., З. Т. и још једно непознато лице од кога је оптужени К. набављао оружје и експлозив. И овај суд сматра утврђеним, а како се то наводи у жалби специјалног тужиоца, да изведени докази указују да је оптужени С. К. одређивао мјесто, вријеме и начин испоруке оружја и експлозива, а да Р. Л., као члан овога злочиначког удружења

преко кога је оптужени К. непосредно вршио дистрибуцију оружја, није могао самостално одлучивати када, гдје и на који начин ће се испорука оружја купцима обавити. Са друге стране ова жалба заборавља да оптужени С. К. уопште не би био у могућности да продаје оружје и експлозив, уколико Р. Л. не би нашао купце, па стога улоге ова два актера се међусобно условљавају, те тиме добијају адекватан значај.

Исто тако оптужени С. К. не би имао шта да продаје, да није набављао оружје од трећег лица, које би такође могло бити могући иницијатор. Треба рећи да је улога овог трећег лица и његов однос према оптуженом С. К. остао у доброј мјери неистражен, а специјални тужилац у том правцу уопште није понудио доказе. И овај суд прихвата утврђеним да је поменуто непознато лице било припадник злочиначког удружења, али не може се поуздано говорити о његовом утицају на мјесто и вријеме испорука, цијену, подијлу добити итд. Надаље, ако би се прихватила логика жалбе тужиоца да је организатор онај ко набавља оружје, онда то не би био ни оптужени С. К., већ управо то непознато лице, које је предметном оптужницом означено као члан злочиначке организације. Сљедом тога произилази да у току проведеног поступка није утврђено када и на чију иницијативу је настала поменута злочиначка организација, а што би представљало елемент бића кривичног дјела организованог криминала из става 3. члана 383. а) Кривичног закона Републике Српске. Стога, у постојању сумње, првостепени суд је исправно поступио када је оптуженог С. К. означио само као члана злочиначке организације, односно огласио га кривим за став 2. цитиране законске одредбе, гдје је битна само припадност злочиначкој организацији, а која припадност је на несумњив начин утврђена.

Тврдња жалбе браниоца оптуженог С. К. да је организатор и руководилац овог злочиначког удружења био Р. Л., није од значаја након што је првостепени суд исправно одредио улогу његовог браћеника, квалификујући дјело које му се ставља на терет као кривично дјело организованог криминала из члана 383. а) став 2. Кривичног закона Републике Српске, у вези са кривичним дјелом недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. истог законског прописа. Наиме, чак и када би се прихватила теза из жалбе браниоца оптуженог С. К. о улози Р. Л., та чињеница ни на који начин не би утицала на прихваћену правну квалификацију.

Првостепени суд је исправно поступио када је одбио приједлог браниоца оптуженог С. К. да изврши вјештачење евентуалних отисака прстију на изузетом експлозиву, јер резултат тога вјештачења не би за последицу имао другачије закључке од оних које је извео првостепени суд. На основу проведених доказа на недвосмислен начин је утврђено, а разлосима побијане пресуде и образложено, да је оптужени С. К. наоружање и експлозив набављао од трећег, за сада непознатог лица, те да је исто просљеђивао Р. Л. Евентуално одсуство трагова папиларних линија оптуженог С. К. не би промјенило овај закључак. Питање која етничка група има могућност да дође у посјед експлозива и оружја, а које је постављено у жалби браниоца оптуженог С. К., осим што представља покушај политизирања овога предмета, на најбољи начин је демантован понуђени одговор управо резултатима самог предметног поступка у току кога је утврђена врло садржајна криминална сарадња оптуженог С. К. и Р. Л., лица која судећи по именима очигледно припадају различитим етничким групама. Исто тако како је Р. Л. набављао оружје и

експлозив од С. К., могло је бити и супротно. Ако се овоме дода да није позната етничка припадност непознатог лица, припадника исте злочиначке организације, од кога је С. К. набављао оружје и експлозив, постоји могућност да је истинита тврдња о поријеклу ових средстава, на начин како је то изложено поменутом жалбом, а што опет нема никаквог значаја за овај предмет.

У смислу одредбе члана 175. став 1. Закона о кривичном поступку-пречишћени текст психијатријско вјештачење се одређује ако се појави сумња да је искључена или смањена урачунљивост оптуженог. У конкретном случају жалба браниоца оптуженог С. К. није навела нити једну чињеницу која би поткријепила постојање овакве сумње. Овај суд је мишљења да осим пуког набрајања, нису доведене у везу чињенице које су наведене у жалби браниоца оптуженог С. К., са радњама које му се у предметном поступку стављају на терет, а у смислу утицаја на урачунљивост овог оптуженог.

Све чињенице на којима специјално тужилаштво гради тезу да је оптужени М. М. био припадник злочиначког удружења односе се у ствари на радње овога оптуженог, али као помагача приликом извршења кривичног дјела правилно квалификованог као недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 2. у вези са ставом 1. и са одредбом члана 25. Кривичног закона Републике Српске.

Утврђење да је оптужени М. М. у више наврата, као таксиста, превозио оптуженог С. К., те да је знао да оптужени К. на тај начин превози ватрено оружје и експлозивне материје од мјеста набавке до мјеста продаје, као и чињенице да, с обзиром да се ради о активности која представља кривично дјело, оптужени М. М. као превозник мора бити особа од посебног повјерења за оптуженог С. К., те чињенице које указују да је овај оптужени покушавао да прикрије извршење кривичног дјела и непосредног извршиоца, односно оптуженог С. К., не садрже битан елемент свијести о припадности злочиначком удружењу, већ је његов умишљај органичен на помоћ оптуженом С. К., за шта је правилно и осуђен.

Са друге стране све наведене чињенице које су утврђене у току првостепеног поступка, и за која утврђења првостепени суд даје ваљане разлоге засноване на provedеним доказима, који су на исправан начин цијењени, указују да се не може прихватити теза жалбе браниоца М. М. да је он само радио свој посао таксисте. Овдје треба нарочито истаћи чињеницу да је оптужени С. К. ангажовао само оптуженог М. М. за превоз, те чињеницу да је овај оптужени прикривао своје путовање из чега се јасно види да је његов умишљај био усмјерен на помагање оптуженом К.

Одлучујући о жалбеним наводима у погледу одлуке о казни у односу на оптуженог С. К. овај суд је нашао да је иста основана, насупрот жалби специјалног тужиоца. Казном затвора која је изречена оптуженом С. К., нису по оцјени овога суда у довољној мјери цијењене све околности прописане одредбом члана 37. Кривичног закона Републике Српске. Околности да је ријеч о породичном човјеку, који је неосуђиван, правилно су идентификоване као олакшавајуће од стране првостепеног суда на страни оптуженог С. К. Са друге стране чињеница да је оптужени С. К. као припадник предметног злочиначког удружења имао задатак да врши набавку ватреног оружја, муниције и минско-експлозивних средстава од непознатог (а њему познатог) члана злочиначког удружења и продају оружја, те да је због такве улоге одређивао цијену по којој

се вршила продаја уговорене количине ватреног оружја и локације на којима се вршила испорука, по свом значају представља само обиљежје предметног кривичног дјела и као таква нема значај нити олакшавајуће нити отежавајуће околности. Међутим ваљало је цијенити и то да до задње испоруке оружја и експлозива није уопште ни дошло (тачка 7. дипозитива побијане пресуде), а да се за то дјело оптуженом С. К. ставља на терет само да је одустао од продаје, а не и да је на било који начин започео радњу извршења.

Цијенећи све напријед наведене околности, а при том имајући у виду степен кривичне одговорности оптуженог С. К., затим јачину угрожавања, односно повреде заштићеног добра, као и његово држање послје учињеног кривичног дјела, овај суд је стао на становиште да ће се управо казном затвора у трајању од 5 (пет) година постићи сврха кажњавања, прописана одредбом члана 28. Кривичног закона Републике Српске.

У погледу кривичне санкције изречене оптуженом М. М., обзиром на његову улогу, а и мотиве, по оцјени и овога суда само упозорење да ће бити извршена запријеђена казна затвора уколико понови извршење кривичног дјела довољна је да одврати овог оптуженог од даљег вршења кривичних дјела, па је стога жалбу специјалног тужиоца изјављену у овом правцу ваљало одбити као неосновану.

Из изнијетих разлога жалбе специјалног тужиоца и браниоца оптуженог М. М. је ваљало као неосноване одбити на основу овлашћења прописаног одредбом члана 327. Закона о кривичном поступку-пречишћени текст, док је жалбу браниоца оптуженог С. К., ваљало дјелимично уважити, а побијану пресуду у погледу кривичне санкције у односу на овог оптуженог преиначити на основу одредбе члана 328. став 1. истог законског прописа, а побијану пресуду у преосталом непреиначеном дијелу потврдити.

Записничар

Соња Матић

Предсједник вијећа

мр Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић